

Ralph Erskine

**Het bevel om de wereld niet gelijkvormig te zijn; of
het kwaad en het gevaar van het kenmerk van de goddelozen te dragen, opengelegd**

Romeinen 12 vs 2 - Wordt dezer wereld niet gelijkvormig.

Het is het merkteken van de kinderen Gods, dat zij niet hebben ontvangen de geest van de wereld, maar de Geest, Die uit God is (1 Kor. 2:12). Zij zijn niet van de wereld, gelijk Christus niet van de wereld is. Doch het is het merkteken van de goddelozen, dat zij de lieden van de wereld zijn, welker deel in dit leven is (Psalm 17:14). Gelijkvormigheid aan Christus is het voornaamste kenmerk en merkteken van de heiligen: "Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd, den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn" (Rom. 8:29). Doch gelijkvormigheid aan de wereld is het grote kenmerk van godloochenaars en goddelozen, daarom raadt de apostel hier alle kinderen Gods zulke gelijkvormigheid af: "Wordt dezer wereld niet gelijkvormig."

De apostel, in de voorafgaande kapitels de grondwaarheden van het Christendom breedvoerig behandeld hebbende, dringt nu in dit hoofdstuk de voornaamste Christelijke plichten krachtig op het geweten aan. De ware godsdienst heeft niet alleen ten doel het oordeel te onderrichten, maar ook het hart te veranderen en het leven te hervormen. Doch de grondslag van de Christelijke praktijk moet worden gelegd in de Christelijke kennis. Uit deze breedvoerige verhandeling van de apostel over de rechtvaardigmaking, door de toegerekende gerechtigheid van Christus, en over de rijkdommen van vrije genade, zou de vleselijke wijsheid gebruik kunnen maken, om daaruit af te leiden, dat wij dan kunnen leven zoals het ons lust, en wandelen in de weg van onze harten, doch hij zegt: Neen, dat volgt daar niet uit: het geloof, dat rechtvaardigt, is een geloof dat door de liefde werkt; wanneer wij het verstand hebben, hoe wij Christus Jezus de Heere moeten aannemen, dan zullen wij ook krijgen te verstaan hoe wij in Hem moeten wandelen. Daarom is dit hoofdstuk aan de voorafgaande verhandeling verbonden door het woord "daarom" of "dan": "Ik bid u dan, broeders!" te kennen gevend, dat de praktische toepassing van leerstellige waarheden het leven van de prediking is.

Het eerste vers van dit hoofdstuk is een algemene besturing, die met de krachtigste beweegredenen en op de hechtste gronden, en op de meest innemende gevoelvolle wijze, wordt aangedrongen: "Ik bid u dan, broeders! door de ontfermingen Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehaaglijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst. Het zou nuttig kunnen zijn dit enigermate te verklaren, maar dit heb ik nu niet ten doel, en daarom ga ik verder.

De apostel gaat over tot het geven van meer bijzondere besturingen, en die welke onze tekst bevat wordt beide ontkennend en stellig uitgedrukt. De stellige besturing wordt het laatst genoemd, hoewel in de orde van natuur en werking de eerstgenoemde voorafgaat: "Wordt

veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven, welke de goede, en welbehaaglijke en volmaakte wil van God zij." Mijn voornemen is niet nu over deze vernieuwing van het gemoed te handelen, temeer omdat het in velerlei opzicht, met andere woorden, hetzelfde is als die heiligheid en reinheid, of dat gewassen zijn van onze drek, waarover ik in de laatste tijd; over Spr. 30:12 zo breedvoerig tot u heb gesproken. De ontkenkende besturing is dan: Wordt dezer wereld niet gelijkvormig." Wij moeten hier door wereld verstaan: de lieden van de wereld, de goddelozen van de wereld, de begeerlijkheden van de wereld, de wegen en gangen van de wereld, enz. En door daaraan niet gelijkvormig te zijn, dat wij haar manieren niet moeten volgen. al de discipelen en volgelingen van Christus moeten ongelijkvormig aan deze wereld zijn, of, de goddelozen, die er in zijn, ongelijk wezen. Tot verdere verklaring van deze tekst, zal ik deze leerstelling verhandelen:

Dat Gods volk niet aan de wereld, of aan de goddelozen, die daarin zijn, moeten gelijk worden; zij moeten de boze wereld niet gelijkvormig worden.

De wijze van behandeling, die wij wenssen te volgen, om, door bovennatuurlijke bijstand, deze opmerking te verklaren zal de volgende zijn.

- I. Zullen wij de waarheid van deze leer bewijzen en ophelderen.
- II. Zullen wij onderzoeken wat het is in de wereld, waaraan wij niet gelijkvormig moeten zijn.
- III. Zullen wij aanwijzen wat deze ongelijkvormigheid aan de wereld insluit.
- IV. Zullen wij de redenen opgeven, waarom wij aan de wereld niet gelijkvormig moeten worden.
- V. Zullen wij het gehele onderwerp toepassen.

Evenals ik meen. dat dit onderwerp niet ontijdig is, ben ik ook van gedachte, dat het niet ongepast is na onze laatste prediking over Spr. 30:12.

Onlangs gesproken hebbende: Over des Vaders voorstelling van Christus, zeggende: "*Ik zal u geven tot een verbond des volks.*" 2. Over de werking des Geestes, opdat Hij zou gekend worden: "Die zal van Mij getuigen." 3. Over de verklaring des Zoons van Zijn Eigen uitnemendheid, zeggende: "Ik en de Vader zijn Één". 4. Over de afkeuring van de wereld van deze heerlijke Persoon, en de ruwe behandeling, die Hij van hen heeft ondervonden: "Ziet Ik en de kinderen, die Mij de Heere gegeven heeft, zijn tot tekenen en tot wonderen in Israël." 5. Over de reden waarom zo velen, zelfs in Israël, over Christus en Zijn volgelingen verachting uitgieten: "Er is een geslacht, dat rein is in zijn ogen, en van zijn drek niet gewassen is:" dat dit de koers van de wereld is.

Nu zullen wij ten 6^e onderzoeken wat, in overeenstemming daarmee, onze plicht is, namelijk, dat wij deze wereld niet gelijkvormig worden.

I. Ons eerste punt is, dat wij de waarheid van deze leer zullen bewijzen en ophelderen, namelijk: Dat Gods volk de wereld niet moet gelijkvormig zijn; dat zij de goddelozen. die daarin zijn, niet moeten gelijk wezen. Wij zullen dit bewijzen beide uit geboden en uit voorbeelden van de Schrift.

1^e Er zijn zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament geboden, die de waarheid daarvan bewijzen. Ik zou willen, dat u die zorgvuldig in uw Bijbel onderzoekt, en daar nagaat wat Gods mening in deze voor u is.

1. Er zijn in het Oude Testament geboden, die deze plicht bevelen, zoals de volgende en dergelijke: "Gij zult de menigte tot boze zaken niet volgen" (Exod. 23:2). "Komt niet op het pad van de goddelozen, noch treedt niet op de weg van de boze. Verwerpt die, gaat er niet

door; wijkt er van, en gaat voorbij" (Spr. 4:14, 15). Ziet ook Lev. 18:24-27; Deut. 12:30-32; Psalm 1:1; Spr. 1:10-16.

2. Er zijn ook geboden in het Nieuwe Testament, die de plicht aandringen, zoals de volgende: "En met veel meer andere woorden betuigde hij, en vermaande hen zeggende: Wordt behouden van dit verkeerd geslacht (Hand. 2:40). "Ik zeg dan dit, en betuig het in de Heere, dat gij niet meer wandelt, gelijk als de andere heidenen wandelen in de ijdelheid huns gemoeds. Zo zijt dan hun medegenoten niet" (Ef. 4:17; 5:7). "Bewaart uzelf onbesmet van de wereld" (Jak. 1:27). (Ziet ook Matth. 5:46, 6:31, 32; Luk. 12:29, 30; 2 Kor. 6:15, 16; 1 Thess. 5:5-8; 2 Petrus 3:17).

2° Er zijn voorbeelden in de Schrift, om op ons van invloed te zijn niet aan de boze wereld gelijkvormig te wezen. Ik zal de volgende personen tot voorbeeld nemen:

- (1) Noach; (Gen. 7:1) "Daarna zeide de Heere tot Noach: Ga gij en uw gehele huis in de ark, want u heb Ik gezien rechtvaardig voor Mijn aangezicht in dit geslacht."
- (2) Lot; (2 Petrus 2:7, 8) En de rechtvaardige Lot, die vermoeid was van de ontuchtige wandel van de gruwelijke mensen, daaruit verlost heeft; want deze rechtvaardige man, wonende onder hen, heeft dag op dag zijn rechtvaardige ziel gekweld, door het zien en horen van hun ongerechte werken."
- (3) Josua; (Hoofdstuk 24:15) "Doch zo het kwaad is in uw ogen de Heere te dienen, kiest u heden wien u dienen zult, hetzij de goden, welke uw vaders, die aan de andere zijde van de rivier waren, gediend hebben, of de goden van de Amorieten, in welker land u woont; maar aangaande mij, en mijn huis, wij zullen de Heere dienen."
- (4) Nehemia; (Hoofdstuk 5:15) "En de vorige landvoogden, die voor mij geweest zijn, hebben het volk bezwaard, en van hen genomen aan brood en wijn, daarna veertig zilveren sikkelen; ook heersten hun jongens over het volk: maar ik heb alzo niet gedaan, om van de vreeze Gods wil." (5) David; (Psalm 26:4, 5) "Ik zit niet bij ijdele lieden; en met bedekte lieden ga ik niet om. Ik haat de vergadering der boosdoeners; en bij de goddelozen zit ik niet."

De Heere wil dat Zijn kinderen precies andersom handelen als de wereld, dat zij niet zijn als andere mensen. Dat deel van het gebed van de Farizeeër, (Luk. 18:11) waarin hij God dankt, dat hij niet is gelijk de andere mensen, was niet verkeerd wat de stof daarvan betreft, als het niet uit een ijdel roemende, trotse en leugenachtige geest was voortgekomen; want hij meende, dat hij beter was dan anderen, terwijl hij slechter was dan alle anderen, boven welke hij meende uit te steken; nochtans moest iedereen arbeiden, om waarlijk zodanig te zijn, als waarvoor hij ten onrechte dankte, namelijk, niet te zijn gelijk andere mensen. Anderen verzuimen het gebed, hetzij in het verborgen, in het huisgezin, of in gezelschap; anderen veronachtzamen Christus en verachten Zijn Woord en Zijn instellingen; ja vele anderen drinker, en zweren, en hoereren, en bedriegen, en houden onrechtmatig goed in, en onderdrukken, en schenden de Sabbat, en geven zich over aan allerlei goddeloosheid en onzedelijkheid. Óf zij zijn aan Zijn wet niet onderwerpen en wandelen zodoende in allerlei goddeloosheid, óf zij zijn aan Zijn Evangelie niet onderworpen, en zo willen zij zich aan Zijn gerechtigheid niet onderwerpen, om uit genade door Jezus Christus te worden zaliggemaakt. Daarom moeten wij de anderen niet gelijk zijn. Anderen zijn buiten, en buiten zijn de honden. Wij kunnen dan ook waarnemen, dat in de Schrift "anderen" en "buiten" gelijkwaardige uitdrukkingen zijn. Vergelijkt Mark. 4:11, met Luk. 8:10. "Het is u gegeven te verstaan de verborgenheid van het koninkrijk Gods; maar dengenen, die buiten zijn, geschieden al deze dingen door gelijkenissen". "U is het gegeven, de verborgenheid van het koninkrijk Gods te verstaan: maar tot de anderen spreek Ik in gelijkenissen". Markus heeft: "dengenen, die buiten zijn", en Lukas heeft: "tot de anderen". Ik zeg dan: de anderen zijn buiten, en zij zijn niet van de Heere. Het is daarom gevaarlijk als de anderen te zijn; want die zijn buiten en zullen buiten zijn; het is beter alleen binnen, dan met

de anderen buiten te zijn. Tot dusverre tot opheldering en bevestiging van de waarheid van de leer. Wij moeten de wereld niet gelijk zijn.

II. Ons tweede punt is, te onderzoeken wat het is in de wereld waaraan wij niet gelijkvormig moeten zijn. Wij moeten dan, om kort te zijn, niet gelijkvormig worden aan de dingen van de wereld, aan de vormen, de godsdienst, de beginselen en de gebruiken van de wereld.

1. Wij moeten niet gelijkvormig worden aan de dingen van de wereld; want die zijn veranderlijk, de gedaante van deze wereld gaat voorbij. Wat zijn de dingen van de wereld, die wij niet gelijkvormig moeten zijn? De apostel somt die dingen op: "Al wat in de wereld is, namelijk, de begeerlijkheid des vleses, en de begeerlijkheid der ogen, en de grootsheid des levens, is niet uit de Vader, maar is uit de wereld. En de wereld gaat voorbij, en haar begeerlijkheid" (Joh. 2:16, 17). Wij moeten zover vermijden de zondige dingen van de wereld gelijkvormig te worden, dat wij in onze onderscheiden standplaatsen daartegen behoren te getuigen. Ja. zelfs in de onverschillige dingen van de wereld, die in zich zelf niet zondig zijn, moeten wij ons daarin in zoverre niet naar de wijze van de wereld schikken, dat wij niet naar de voorschriften van de wereld als onze regel handelen, noch de gunst van de wereld als ons doel beogen. Het ware Christendom bestaat voor een groot deel in een matige zonderlingheid, in een alleen staan. Hier zouden wij een verscheidenheid van dingen in de wereld kunnen aantonen, aan welke wij niet gelijkvormig behoren te zijn, of naar welke wij niet moeten dorsten; zoals: de voordelen, de eerbewijzen, de bevorderingen, de vermaken en de toejuiching van de wereld, doch wij blijven daarbij niet stilstaan.

2. Wij moeten niet gelijkvormig zijn aan de manieren en gewoonten van de wereld, gelijk de apostel spreekt: (1 Petrus 1:14). "Als gehoorzame kinderen wordt niet gelijkvormig aan de begeerlijkheden, die tevoren in uw onwetendheid waren". Er is een toenemende neiging tot iets nieuws, waar door menigten iedere nieuwe ijdele mode aangrijpen. Er zijn ijdele modes van gebaren, vertoonmakingen, die niets dan lichtzinnigheid openbaren, en uitdrukkelijk in de Schrift worden veroordeeld: (Jesaja 3:16) "Daarom, dat de dochteren Sions zich verheffen, en gaan met uitgestrekte hals, en lonken met de ogen, al gaande en trippelende daar heen reden, en alsof haar voeten gebonden waren". Er zijn ijdele modes van kleding, die onbestaanbaar en niet verenigbaar met de regels van de zedigheid zijn, die velen innemen, in strijd met Gods woord: (Jesaja 3:18-23) "Ten zelf dage zal de Heere wegnemen het sieraad van de kousenbanden, en de netjes en de maantjes. De reukdoosjes, en de kleine ketentjes en de glinsterende kledingen. De hoofdkroning, en de armversierselen, en de bindselen, en de reukballetjes, en de oorringen. De ringen en de voorhoofdsierselen. De wisselklederen, en de manteltjes en de hoedekens, en de buidels. De spiegels, en de fijne linnen deksels, en de hulledoeken, en de sluiers". (1 Tim. 2: 9). Desgelijks ook, dat de vrouwen, in eerbaar gewaad, met schaamte en matigheid zichzelf versieren, niet in vlechtingen des haars, of goud, of parels, of kostelijke kleding", (1 Petrus 3:3) Welker versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, bestaande in het vlechten des haars, en omhangen van goud of van klederen aan te trekken". Dit is de heersende kwaal van beide seksen, waaraan zelfs zij al te zeer gehecht zijn, die voor anderen een voorbeeld moeten zijn van zedigheid en matigheid. Er zijn ijdele en dwaze gewoonten zelfs in zaken van godsdienst, en velen zijn zeer gesteld op wat naar de mode is, al is het nog zo'n verkeerde mode. Daarom:

3. Moeten wij niet gelijkvormig zijn aan de godsdienst van de wereld: want de wereld dient zij weet niet wat; de lieden van de wereld dienen een onbekende God, zij dienen en aanbidden God op een vleselijk, geveinsde en bijgelovige wijze. Doch wij moeten Hem aanbidden in geest, en in waarheid, en op zo'n wijze als Hij in Zijn Woord heeft ingesteld; opdat die vraag ons niet in verlegenheid brengt: Wie heeft zulks van uw hand geëist? Maar wij mogen zeggen: "Hij, op

Wiens gezag ik deze dingen doe, is noch paus, noch prelaat, noch burgerlijke overheid; doch ik heb mijn machtiging in het Woord van God". Daarom:

4. Moeten wij aan de overleveringen en beginselen van mensen niet gelijkvormig zijn. "Ziet toe, dat niemand u als een roof vervoere door de filosofie en ijdele verleiding naar de overlevering der mensen. naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus" (Kol. 2:8). "Indien gij dan met Christus de eerste beginselen van de wereld zijt afgestorven, wat wordt u, gelijk of gij in de wereld leefde, met inzetten belast? Namelijk, raak niet, en smaak niet, en roer niet aan. Welke dingen alle verderven door het gebruik, ingevoerd naar de geboden en leringen der mensen" (Kol. 2:20 - 22). Waarmee God ons onderwijst, dat wij vrij zijn van alle afgeschafte ceremoniën en door mensen ingestelde kerkelijke voorschriften, en dat onderwerping aan ordinanties van menselijke vinding en instelling, in de dienst van God, ten hoogste berispelijk en in strijd met de vrijheid van het Evangelie zijn. Die dingen maken inbreuk op het gezag van Christus, het Hoofd van de Kerk, waarom wij vermaand worden te staan in de vrijheid, met welke ons Christus vrijgemaakt heeft, en niet wederom met het juk van de dienstbaarheid bevangen te worden: Doch ik moet hier, wegens gebrek aan tijd, vele dingen voorbijgaan, die van dezelfde natuur zijn.

5. Wij moeten niet aan de beginselen van de wereld gelijkvormig worden. Er zijn vele leerstellige beginselen, die wij niet moeten gelijkvormig zijn, hetgeen een ruim veld zou openen, om daarover te spreken. Ik zal mij echter tot dit punt bepalen: Wat zijn de beginselen van de onwedergeborene wereld? Die zijn krachtens de natuur van duivelse en helse oorsprong. Van nature zijn wij allen Arminianen, Pelagianen, Socinianen, ja godloochenaars, zonder God in de wereld. Houdt daarom dat beginsel verdacht, dat met de natuur het meest overeenkomt, en waarbij u zich het gemakkelijkst kunt aanpassen. Elk beginsel, dat de verdorven natuur en de rede in het gevele komt is verdacht, want het Evangelie is een verborgenheid, welke de bedorven natuur niet kan doorgronden. De wereld is vol van politieke, van sluwe beginselen. Velen, bij voorbeeld, zijn van dat beginsel, dat het beter is te zondigen, dan te lijden; wat toe te geven, dan zich aan de grimmigheid van de mensen, of aan het verlies van enig werelds goed bloot te stellen: dat een ontrust geweten heter is dan een ledige beurs. Velen zijn van dat beginsel, dat één vogel in de hand beter is dan tien in de lucht; beter een paleis in Parijs, een deel in deze wereld, dat wij zien en tasten kunnen. dan een paleis in het paradijs. Vandaar, dat velen zeggen: "Wie zal ons het goede doen zien," en maar weinigen: "Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere!" Wij moeten hierin aan de wereld niet gelijkvormig zijn.

6. Wij moeten niet gelijkvormig zijn aan de praktijk, de koers en de weg van de wereld: "In welke gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht, van de geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid" (Ef. 2:2). God wil, dat Zijn kinderen in hun leven en wandel tegen de wereld in gaan. Dit werd aangeduid in zijn verbod aan Israël van het eten en aanraken van sommige dingen, welke andere volkeren aten en aanraakten. Bij voorbeeld: de Egyptenaren aten voor het merendeel vis, en sommige soorten van vogels; doch van het vlees van de dieren aten zij geen ander dan alleen zwijnevlees; en deze ene soort van vlees werd de Joden rechtstreeks verboden, (Lev. 11:7, 8). Daardoor gaf de Heere te kennen, dat Hij wilde, dat er een soort tegenstrijdigheid zou zijn tussen de wereld en degenen, die Zijn Naam belijden: en dat Zijn kinderen zich zo ver mogelijk van de zeden van de wereld moeten afhouden. De weg van de wereld is naar beneden; Hij wil dat Zijn volk opwaarts gaat. De koers van deze wereld is hellewaarts, en Hij wil, dat Zijn volk de koers hemelwaarts richt; de wereld wandelt op de brede weg, en Hij wil, dat Zijn volk de enge weg bewandelt.

In één woord, wij moeten de wereld niet gelijkvormig zijn in haar gedachten, woorden, daden, begeerten, verlustigingen, liefden, vreugden, genegenheden, of hartstochten. Doch wij kunnen bij deze alle niet stilstaan, en gaan daarom verder.

III. Ons derde punt was, dat wij zullen aanwijzen, wat deze ongelijkvormigheid aan de wereld insluit. Om de bijzonderheden niet te vermenigvuldigen, zullen wij de vier volgende dingen noemen.

1. Het sluit meer in dan een tegenstrijdigheid met de wereld. Wat van het vlees geschreven staat, kan, ten opzichte van de gelovige, van de wereld gezegd worden. Gelijk het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees, en deze twee tegen elkaar staan: zo ook strijdt de wereld tegen de gelovige, en strijdt de gelovige tegen de wereld, en deze twee staan tegen elkaar. En dit is de overwinning waardoor hij de wereld overwint, namelijk zijn geloof.

2. Deze ongelijkvormigheid aan de wereld sluit een verachten van de wereld in. Zij, die de wereld niet gelijkvormig zijn hebben de wereld niet lief; zij zijn niet ingenomen met haar opzichtige ijdelheden. Die waarlijk heiligen zijn hebben een gezicht gekregen, waarbij zij zien, dat de wereld niets is. De natuurlijke zon beschijnt deze wereld, en verlicht ze; doch wanneer de Zon der gerechtigheid de ziel beschijnt, verdonkert deze aarde en al haar voortreffelijkheden, en dit licht doet al die dingen schade en drek achten om de uitnemendheid van de kennis van Christus. De gelovige bewondert dan ook de wereld niet; zilver en goud noemt hij geen ware rijkdom; wereldse bevordering is niet wat hij eer noemt: vleselijk genot is niet wat hij als vermaak en geluk aanmerkt; menselijke geleerdheid is bij hem geen degelijke wijsheid; hij kan rijk, aanzienlijk, gelukkig en alles zijn zonder die dingen, en dat alles in Christus. Hij schat wereldse en aardse dingen niet hoger dan een voorstelling, die in het zand, aan de oever getekend is, de minste golf spoelt ze weg.

3. Deze ongelijkvormigheid aan de wereld sluit een verlaten van de wereld in: "Vergeet uw volk en uws vaders huis; zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid" (Psalm 45:11, 12). Een kind van God zal de wereld verlaten en uit deze wereld opkomen, liefelijk leunende op haar Liefste. Dit schijnt die vermaning aan de Kerk te kennen te geven: (Hoogl. 4:8) "Bij Mij van de Libanon af. o bruid, kom bij Mij van de Libanon af. Zie van de top van Amana, van de top Senirs en Hermons, van de woningen der leeuwinen, van de bergen der luipaarden." Wij belijden, dat wij niets meer met de duivel, de wereld, en het vlees willen te doen hebben; dat wij de wereld verlaten en Christus navolgen. Dit verlaten van de wereld nu, ontkennderwijze beschouwd, is niet, dat wij uit de wereld gaan door een haastige dood, dat zou dubbele ongerechtigheid zijn; het is ook niet, dat wij een gelofte doen van vrijwillige armoede, zoals de Rooms en doen; ook is het niet, dat wij lui en zorgeloos zijn omtrent de dingen van de wereld; doch het is bevestigenderwijze, dat wij de wereld verlaten ten opzichte van haar gebruik. Deze wereld gebruiken, alsof wij ze niet gebruikten, dat is, met matigheid; haar zodanig verlaten, dat wij ze niet dienen; wij moeten geen slaven van de wereld zijn, want wij kunnen niet God dienen en de Mammon. Wij moeten de wereld verlaten in zoverre, dat wij er niet op vertrouwen; wij moeten niet op uiterlijk genot ons vertrouwen stellen. Wij moeten haar ook verlaten ten opzichte van aanhankelijkheid, zodat wij er niet aan verkleefd zijn; zij moet ons niet zijn als het haar van ons hoofd, of als het vel van de handen, dat er zonder pijn niet kan uit- of afgetrokken worden; maar als een hoed, die wij op het hoofd, of als een handschoen, die wij aan de hand hebben, die wij kunnen afzetten en uitdoen, wanneer het ons behaagt; wij moeten haar niet stijf vasthouden.

4. Deze ongelijkvormigheid aan de wereld sluit in, dat wij werkelijk aan de wereld gekruisigd zijn: "Maar het zij verre van mij", zegt de apostel, "dat ik zou roemen, anders dan in het kruis

van onze Heere Jezus Christus; door welke de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld." De wereld geeft niets om mij, en ik geef niets om de wereld; de wereld is mij gestorven, en ik ben aan de wereld gestorven. Doch ik blijf hierbij niet langer stilstaan, en ga daarom voort.

IV. Tot het vierde punt, namelijk, de redenen opgeven, waarom Gods volk de wereld niet gelijkvormig moet worden. In het algemeen, omdat zij van een andere wereld zijn: Zij zijn onderdanen van een ander koninkrijk; zij zijn mensen van een andere staat; zij zijn van een ander beginsel; zij ontvangen een andere geest; zij worden door een andere regel bestuurd zij hebben een andere wereld op het oog, dan de overige mensen. Doch wij zullen later gelegenheid hebben, over deze en andere dingen van deze natuur meer volledig te spreken. Wij zullen intussen alleen opmerken, dat er twee grote tegenstrijdige partijen zijn, die alle mensen krachtig naar zich toe trekken, namelijk: God en de wereld. Er is een onverzoenlijke vijandschap tussen die twee: zij, die aan de zijde Gods staan, zijn tegen de wereld, en zij, die aan de zijde van de wereld staan, zijn tegen God. Daarom is het de plicht van allen, die Christus volgen, niet de zijde van de wereld te kiezen tegen Hem, en dus aan de wereld niet gelijkvormig te zijn. Toen de drie jongelingen (Dan. 3:12) weigerden neer te vallen en het beeld van Nebukadnezar te aanbidden, ontstak hij in toorn en grimmigheid, en veranderde de gedaante zijns aangezichts tegen hen (vs. 19). Zo is het met de lieden van de wereld: als de vrienden van Christus niet willen neerbuigen, hun gouden beeld aanbidden, en deelnemen aan hun dwaasheden en ijdelheden, dan worden de wereldlingen woedend op hen. Wel is waar zou de wereld Gods volk verdragen, als zij zich voor hen wilden neerbuigen; doch dat kunnen, dat durven zij niet doen, omdat de Heere het verbiedt: "Wordt dezer wereld niet gelijkvormig."

De redenen van deze leer kunnen onder de volgende vier hoofdpunten worden gerangschikt. De kinderen Gods moeten deze wereld niet gelijkvormig worden:

1. Met betrekking tot God.
2. Met betrekking tot de wereld.
3. Met betrekking tot hun broeders.
4. Met betrekking tot henzelf.

1^e Met betrekking tot God. Er kunnen vele redenen worden gegeven waarom Gods volk de wereld niet gelijkvormig moet worden.

1. Door aan de wereld gelijkvormig te zijn, verzoekt u God, en leidt u zichzelf in verzoeking. Indien Gods volk onnodige gemeenschap met de goddelozen in de wereld onderhoudt, zoals Petrus in de zaal van de hogepriester, verzoeken zij God, hen in het kwaad te laten vallen, in strijd met Zijn uitdrukkelijk gebod: "Gij zult de Heere uw God niet verzoeken". Zij lopen langs een gevaarlijke afgrond, waarin zij, als God Zijn hand terugtrekt, kunnen vallen en al hun beenderen breken.

2. Door aan de wereld gelijkvormig te worden, verlaten zij hun weldadigheid, en begeven zich tot afgoderij; daarom wordt gierigheid afgodendienst genoemd, omdat men dan de wereld tot zijn God maakt. Wat wij het meeste liefhebben, en het meeste dienen, en waar wij het meeste op vertrouwen, dat maken wij tot onze god; en dat doen wij, wanneer wij de wereld zo liefhebben en dienen, en daarop vertrouwen, dat wij God buiten de deur zetten. Doch, waarom zijn wij zo verzot op het schepsel, of op de wereld? Want wat voor goeds de wereld heeft, dat heeft zij van God. Uw voedsel, kleding, uw geriefelijkheden en gemakken, zoals zij, hoe dan ook, goed voor u zijn, dat is van God: daarom, als u God verlaat en de wereld volgt uit een begeerte naar die dingen, dan verlaat u de volle bron en volgt de verdwijnende stromen; dan verrast u het wezenlijk goed, dat in de wereld is, terwijl u zich tot de wereld begeeft, om het te krijgen. "Mijn volk heeft twee boosheden gedaan: Mij, de Springader des levenden waters,

hebben zij verlaten, om zichzelf bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden", (Jesaja 2:13).

3. God en de wereld zijn het niet eens; er is onenigheid tussen God en de wereld, tussen Christus en de wereld. Al de tijd, dat Christus in de wereld was, heeft zij Hem bespot, gesmaad, tegengestaan en vervolgd, en ten laatste gedood. En Christus heeft in Zijn leven en sterven tegen de wereld strijd gevoerd en haar overwonnen; Hij heeft vijandschap gezet tussen Zijn volk en de wereld. Al de profeten, en apostelen, en heiligen, in alle tijden, waren in een hete strijd gewikkeld met de wereld, en zij hebben strijd gevoerd met alle goddelozen in haar. "Die de wet verlaten, prijzen de goddelozen; maar, die de wet bewaren. mengen zich in strijd tegen hen" (Spr. 28:4). Zij zijn mannen des twist in de wereld geweest, en waarom? Wel, de wereld is in de wapenen tegen hun God. Daarom heeft de Heere gezworen, dat Hij, tot in alle geslachten, met haar zal krijg voeren, evenals met Amelek; alsmede met allen, die zich bij haar voegen, ja, ook met hen, die zich onzijdig houden. Zij zijn vervloekt, omdat zij niet komen tot de hulp des Heeren, tot de hulp des Heeren, met de helden (Richt. 5:23). Christus heeft Zijn volk bemoedigd, dat zij meer dan overwinnaars zullen zijn door Hem, Die de wereld heeft overwonnen.

4. De liefde Gods en de liefde van de wereld zijn tegenstrijdig. "Zo iemand de wereld liefheeft de liefde des Vaders is niet in hem". Het is het werk Gods, onze genegenheden van de wereld af te trekken; het is het werk van de wereld, ons hart van God af te trekken; beiden, God en de wereld, vragen ons gehele hart. Indien iemand godsdienstig wenst te zijn, moet God zijn gehele hart hebben, en hij moet het door genade geven en voortdurend werk maken van de godsdienst. Wil iemand rijk worden, dan zal de wereld hem verplichten vroeg op te staan en laat op te blijven, en het brood der smart te eten; ja, hij moet zijn hoofd, en hart, en alles, tewerkstellen in de dingen van de wereld. Daarom kan één en dezelfde mens niet God dienen en de wereld. Ja, de liefde van de wereld voert tot haat tegen God; omdat God en de wereld tegenstrijdig zijn van nature: de Heere is rein, de wereld is bevekt; de Heere is goed, de wereld is boos. De Heere haat de wereld, niet zoals zij Zijn schepsel is, doch zoals zij Zijn mededingster is, die Zijn plaats in ons hart overweldigt.

2° Met betrekking tot de wereld zelf, kunnen vele redenen worden gegeven, waarom Gods volk haar niet moet gelijkvormig zijn. Wanneer wij de lieden van de wereld, de god van deze wereld, en haar gehele samenstel beschouwen, zullen wij gronden en redenen opmerken waarin wij haar niet gelijkvormig moeten zijn.

1. De lieden van de wereld zijn een reden, waarom Gods volk deze wereld, of de praktijk van hen, die daarin zijn, niet moet gelijkvormig zijn. Het verhardt toch de goddelozen in hun goddeloosheid, wanneer zij zien, dat belijders van de godsdienst, zij, die een naam van Godzaligheid hebben, zich bij haar voegen, of te gemeenzaam met haar omgaan. Deze gelijkvormigheid aan de wereld is daarom schadelijk voor de goddelozen in de wereld; zij zullen zichzelf in hun goddelozen wandel toejuichen, wanneer zulken, die de naam hebben, dat zij God vrezen, zich met hen vergezelschappen. Zo weigerde Samuël met Saul terug te keren, toen hij Agag gespaard had: "Doch Samuël zeide tot Saul: Ik zal met u niet terugkeren; omdat gij het Woord des Heeren verworpen hebt, zo heeft de Heere u verworpen, dat gij geen koning over Israëel zult zijn." (1 Sam. 15:26). Zo ook moesten zij, die God vrezen, tot de goddelozen zeggen: Gij hebt des Heeren Woord verworpen, daarom zal ik niet met u terugkeren, ik zal niet met u samengaan. Indien u zich bij de verkeerden voegt, bewijst u de ondeugd te veel eer.

Indien u zich met ten zondaar verbindt, geeft u de zonde te veel aanmoediging. Daarom is het somtijds het beste bewijs van liefde voor de goddelozen, dat wie hen niet aanzien en ons van

hun gezelschap onttrekken. Ja, dat wij weigeren met hen om te gaan, kan soms een middel zijn om hen te verbeteren.

2. De god van deze wereld is een andere reden, waarom Gods volk deze wereld niet behoort gelijkvormig te worden. De god van deze wereld is de duivel; deze wereld gelijkvormig zijn is gelijkvormigheid aan de duivel; de wereld liefhebben is een aanbidden van de duivel; daarom, gelijk gierigheid afgodendienst wordt genoemd, zo verzocht de duivel Christus, om hem te aanbidden, door Hem de wereld aan te bieden: "Al deze dingen zal ik U geven, indien Gij, neervallende, mij zult aanbidden" Matth. 4:9). Deze wereld is de wandelplaats van de duivel welke hij doorwandelt; ja, hij gaat daarin om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden, en als een kronkelende slang, wie hij zou mogen bedriegen. Wanneer wij, onder de goddelozen van de wereld, met de goddelozen gemeenschap hebbende aan hun onvruchtbare werken van de duisternis, ons op het grondgebied van de duivel bevinden, is het één tegen duizend, als Satan ons niet door zijn listigheid bedriegt en ons langzamerhand gevangen neemt. Evenals dieven gewoonlijk een klein persoontje door het venster heen helpen, om de deur voor de anderen open te doen, zo vertoont de duivel ons een appel, of een gouden voorwerp; of hij fluistert ons een besmettend woord of vermoeden in; dat zijn de deuren van het huis en die kleine dieven zullen de deur open doen, en overspel, hoerij, diefstal, gramschap, doodslag, enz. inlaten. De verzoeken van de duivel schijnen in het eerste beleefd en zedig te zijn. Gelijk Semiramis van Ninus begeerde slechts een dag te mogen regeren, en die dag te mogen doen wat haar behaagde, wat haar lustte; waarvan zij, nadat haar dit verzoek was ingewilligd, gebruik maakte, om hem die dag te onthoofden; zo ook zal de duivel, de god van deze wereld, begeren slechts één dag te regeren, of, dat u één dag aan hem, en de wereld, en de ijdelheden, en dwaasheden, en ondeugden van de wereld wilt wijden; doch ziet, het kan zijn, dat hij juist op die dag uw hoofd afhouwt, uw ziel onthoofdt, door uw hart en uw genegenheden van God af te trekken.

3. Het gehele samenstel van deze wereld en de dingen van de wereld leveren een samengestelde reden op, waarom wij deze wereld niet moeten gelijkvormig worden. De gehele wereld toch ligt in het boze; want al wat in de wereld is, de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen, en de grootsheid des levens, zijn niets dan de afval en de vodden van de hel. In één woord, de wereld is maar een verachtelijk ding. Christus heeft verachting en schande over haar uitgestort, als Hij zeide: "Mijn koninkrijk is niet van deze wereld." Het is niets om door de wereld veracht te worden, en bij haar in ongenade te vallen, ja, dat is soms de eer van de mens; maar als Christus iets minacht en veracht, dat legt er wezenlijke schande op; en waarom zouden wij haar dan gelijkvormig zijn? De wereld is een verdwijnend ding; de klok van de tijd is bijna afgelopen, en binnenkort, zal zij in de eeuwigheid worden afgewikkeld. Als iemand een huis, of een boerderij, maar voor twee of drie dagen had gepacht, en hij zou beginnen te bouwen en te planten; zou men niet oordelen, dat zo iemand dwaas was? Zo ook, aangezien onze tijd hier zo kort en onzeker is, en de dood ons zo aanstonds van het toneel zal afvoeren, is het niet de grootste dwaasheid, onmatig te dorsten naar de vermaken, voordelen, eerbewijzen en ijdelheden van de wereld? Zij is veroordeeld om te vergaan, en eerlang zal zij geheel in vlammen opgaan. De wereld is maar een ijdel ding: "Een ieder mens is in zijn beste staat enkel ijdelheid" (Engelse overzetting van Psalm 39:6), namelijk in zijn meest voorspoedige staat. Voorspoed wordt in de Schrift bij een kaars vergeleken, en velen hebben aan deze kaars hun vleugels verbrand. De wereld bedriegt allen, die op haar verzot zijn; zij belooft vermaak, maar kan het niet vervullen, want geen degelijke voldoening kan in haar worden gevonden. De vereerders van de wereld zijn maar een troep bedrogen dwazen: "Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen, dat geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen, dat niet verzadigen kan?" Wanneer de wereld u schoon toespreekt, gelooft haar niet, want zeven gruwelen zijn in haar hart, haar grootste heerlijkheid is

maar een verdwijnende schaduw. De wereld is een schadelijk ding, en er is weinig noodzaak, dat wij haar gelijkvormig zijn; haar gewoonten verstikken het goede zaad des Woords, zodat het niet kan groeien. De dingen van de wereld zijn de valse misleiding waarmee de duivel onze ogen verblindt, zodat wij de heerlijkheid des Heeren niet zien. De god van deze eeuw heeft de ogen van de ongelovigen verblind; het is het aas, dat zo menige vis in het net van de duivel trekt, waardoor hij hen betovert en bekoort, tot zij in de put des verderfs terechtkomen.

3^e Met betrekking tot hun broeders. Is dat niets bij u, dat u het geslacht van de rechtvaardigen zoudt bedroeven? De zonde van de goddelozen is de Godvrezenden tot smart; en hoe onnatuurlijk is het voor een kind van God tot hun smart toe te doen, door in de uitgieting van de zonde met de goddelozen samen te doen! Van Lot staat geschreven, dat hij dag op dag zijn rechtvaardige ziel gekweld heeft door het zien en horen van de ongerechte werken van de goddelozen; maar, dat de zodanige niet alleen door de goddeloosheid van de zondaren, maar ook door de ontederheid van de heiligen worden gekweld, is een vermeerdering van kwelling en een toevoeging van smart tot hun smart.

2. De zwakgelovige wordt daardoor geërgerd; het legt een struikelblok op zijn weg, waarover hij licht zal vallen: of, door hem te ontmoedigen om zijn plicht waar te nemen, of, door hem aan te moedigen tot zondigen, of, door hem op de een of andere wijze in een strik te voeren, met betrekking tot zijn ziel: "Doch gijlieden, alzo tegen de broeders zondigende en hun zwak geweten kwetsende, zondigt tegen Christus" (1 Kor. 8:12).

4^e Met betrekking tot zichzelf; en wel: 1. Wegens hun omstandigheden. 2. Hun veiligheid vereist, dat zij de wereld niet gelijkvormig worden.

[1] Wegens hun omstandigheden. Zij zijn in geheel andere omstandigheden dan de overigen in de wereld. Waarom?

1. Zij zijn mensen van een andere wereld dan deze; zij zijn niet van de wereld, gelijkwijs Christus van de wereld niet is. Zij zijn van een ander koninkrijk, want het koninkrijk van Christus is niet van deze wereld. Zij zijn van een ander vaderland: want zij zijn begerig naar een beter, dat is, naar het hemelse. Zij zijn van een andere stad, namelijk van de stad, die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Zij zijn van een andere wereld, want God heeft hen uit de wereld uitverkoren.
2. Zij moeten deze wereld niet gelijkvormig worden, omdat zij van een andere staat zijn dan deze wereld. De wereld is in een staat van verdoemenis, doch zij zijn in een staat van rechtvaardigmaking, daarom moeten zij wandelen als zulken, die genade bij God gevonden hebben. Zij zijn in een staat van aanneming tot kinderen, daarom moeten zij navolgers Gods zijn als geliefde kinderen. Zij zijn in een staat van genade, zij zijn kinderen des lichts en des daags, daarom moeten zij niet slapen, gelijk als de anderen.
3. Zij moeten aan de wereld niet gelijkvormig worden, omdat zij uit een ander beginsel werken, dan de overigen van de wereld. Zij hebben een beginsel van geloof, en dit geloof werkt door de liefde, terwijl de wereld in ongeloof ligt, welk hun ongeloof door de vijandschap werkt. Zij hebben een beginsel van liefde, en de liefde van Christus dringt hen, om God te dienen; terwijl de vijandschap van de wereld hen dringt, om God te onteren. Zij hebben een beginsel van heilige vrees; terwijl geen vrees Gods voor de ogen van de wereld is.
4. Zij moeten de wereld niet gelijkvormig worden, omdat zij door een andere regel worden bestuurd dan de overigen van de wereld. De regel, waarnaar de wereld wandelt, is hun eigen wil, hun verdorven goddeloze wil. Daarom zeggen zij met die mensen vanouds: Wij zijn heren, wij willen niet, dat deze koning over ons zij: doch de regel, naar welke de kinderen Gods wandelen is het Woord en de wil van God; en dit is de wil van God namelijk, onze heiligmaking.

5. Zij moeten de wereld niet gelijkvormig worden, omdat zij een ander doel beogen, dan de rust van de wereld; hetzij wij het doel aanmerken, dat zij zich voorstellen, of het doel, dat voor hen bestemd is. Het doel, dat zij zich voorstellen. Het einddoel, het hoofddoel van de wereld is het eigen: zichzelf te leven; doch het voornaamste en einddoel van de Godvruchtigen is voor God te leven; het voornaamste einde, dat zij belijden, is Gods heerlijkheid en de eer van Christus. Er is dan ook goede reden, dat zij die in hun doel zo ver verschillen, ook in hun weg onderscheiden zijn. En wat betreft het doel, dat voor hen bestemd is: met de wereld zal het treurig aflopen, want de goddelozen zullen terugkeren naar de hel toe, en met de duivel en zijn engelen gepijnigd worden; doch de Godzaligen, die uit de wereld zijn uitverkoren, zullen eerlang ingaan in de vreugde huns Heeren. Aangezien nu hun doel zo verschillend is, kunnen zij zeker niet op dezelfde weg wandelen. Indien de ene naar het oosten gaat, gaat de andere naar het westen, en zo kunnen zij niet samen wandelen.
6. Zij moeten de wereld niet gelijkvormig worden, omdat zij voorwerpen zijn van een andere liefde dan de overigen van de wereld. Zij zijn met een andere liefde bemind, en met goedertierenheid getrokken; en met koorden der liefde getrokken zijnde, moeten zij de weg van Gods geboden lopen, terwijl, anderen de brede weg des verderfs bewandelen. De wereld is het voorwerp van Gods haat: "Gelijk geschreven is: Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat" (Rom. 9:13).
7. Zij moeten aan de wereld niet gelijkvormig worden, omdat zij dienstknechten zijn van een anderen heer, dan de overigen in de wereld. De wereld dient de duivel, en dient haar begeerlijkheden, en dient andere goden, doch elk gelovige is hierin een Jozua: "Aangaande mij, en mijn huis, wij zullen de Heere dienen. 'Niemand kan twee heren dienen; de gelovige kan niet beiden, God en de Mammon, Christus en de wereld dienen.
8. Zij moeten de wereld niet gelijkvormig worden, omdat zij een andere geest deelachtig zijn dan de wereld: "Zij hebben niet ontvangen de geest der wereld, maar de Geest, Die uit God is." De wereld wordt door een boze geest geleid naar het land van de duisternis; terwijl zij door de goede Geest geleid worden naar het land van de oprechtheid. De wereld wordt door een arme, jammerlijke, lage en geringe geest geleid, en wordt gemakkelijk met beuzelingen afgescheept, en is met schaduwen en ijdelheden tevreden. Zij die God vrezen, worden door een edele, hoge en hemelse Geest geleid, waardoor zij naar goddelijke en hemelse dingen streven. De wereld wordt door een blinde, onwetende, dwaze geest geleid, waardoor zij verzot zijn op hun afgoden; de kinderen Gods worden geleid door een Geest van wijsheid, kennis en verstand, waardoor zij wijs worden tot zaligheid. En dus leveren de omstandigheden van Gods volk alle reden ter wereld op, waarom zij de wereld niet moeten gelijkvormig worden.

[2] Hun veiligheid vereist het ook, dat zij de wereld niet gelijkvormig moeten worden:

- (1) De veiligheid van hun naam, die in gevaar is onteerd te worden.
- (2) De veiligheid van hun geweten, die in gevaar is bevlekt te worden.
- (3) De veiligheid van hun genaden, die in gevaar zijn, ontsierd te worden. En
- (4) de veiligheid van hun personen, die in gevaar zijn van gestraft te worden, wegens hun gelijkvormigheid aan de wereld.

1. De veiligheid van hun naam vereist, dat zij deze wereld niet gelijkvormig worden; want door zo'n gelijkvormigheid is hun naam in gevaar van onteerd te worden. Wanneer zij toch de goddelozen gelijk, en de wereld gelijkvormig worden, geven zij oorzaak, dat de wereld hen zal verdenken, en dat schande en oneer zal gebracht worden over hun naam, en de naam van hun Vaders: Die der vraten metgezel is, beschaamt zijn vader" (Spr. 27:7). Zo beschaamt de gelovige zijn hemelse Vader door gelijkvormigheid aan de wereld, want wat samenstemming heeft God

met de wereld? Hij beschaamt ook zijn aardse vader; hetzij hij een onbegenadigd of een begenadigd mens is. Is hij onbegenadigd dan beschaamt hij hem, door oorzaak te geven, dat men zegt: Hij is hem gelijk; zo de vader, zo de zoon. Is hij een begenadigd mens, dan beschaamt hij hem, doordat hij hem zo ongelijk is. Doch in het bijzonder maakt hij zichzelf te schande; want, terwijl een goede naam beter is dan goede olie, zo is zijn gelijkvormigheid aan de wereld enigermate de dode vlieg, die de zalf des apothekers doet stinken en opwellen (Pred. 10:1). Zij verliezen hun goede naam en hun achting.

2. De veiligheid van hun geweten vereist, dat zij de wereld niet gelijkvormig worden. Door gelijkvormigheid aan de wereld is hun geweten in gevaar van bevlekt, en hun ziel van verdorven te worden. De zonde toch en de weg van de wereld zijn van een besmettende natuur: Kan iemand met pek omgaan zonder ermee besmet te worden? "Zal iemand vuur in zijn boezem nemen, en zijn klederen niet verbrand worden? Zal iemand op kolen gaan, dat zijn voeten niet branden." Wij lezen van de Joden (Psalm 106:35, 36) dat zij, toen zij zich met de heidenen vermengden, hun werken leerden, en hun afgoden dienden, die hun tot een strik werden. De helderste spiegels zullen het eerst bestoven en bevlekt worden; zo zullen ook de kinderen Gods stof en onreinheid over zich brengen, door zich met de wereld te vermengen. De zonde toch is een pest en besmetting. Het verkeren met zondig gezelschap zal een heilige besmetten. Jozef leerde aan het hof van Farao, bij het leven van Farao zweren; Petrus, in de zaal des hoge priesters komende, vloekt en verloochent zijn Meester; de Israëlieten, bij de ovens in Egypte werkende, maakten een afgod. Die bij honden neerliggen zullen met vlooiën opstaan, en die in de keuken verblijven zullen naar de rook ruiken.

3. Ook de veiligheid van hun genaden, die in gevaar zijn van ontsierd en verzwakt te worden, vereist, dat zij de wereld niet gelijkvormig worden. Er is niet één zo begenadigd persoon op aarde, die niet, wanneer hij zich door ontederheid en gemis aan waakzaamheid in het gezelschap van een vleselijke wereld begeeft, zal ervaren, dat de omgang met hen zijn ijver zal verstompen, en de vurigheid van zijn godsvrucht zal verkoelen. Ja, iedere genade zal daardoor ontzenuwd en verzwakt worden, en hem langzamerhand, in een hoge mate, hun gewoonten doen volgen, totdat vrije genade hem opnieuw reformeert: "Wanneer de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zal de liefde van velen verkouden." De nieuw aangeplante kolonie van genade in het hart is in groot gevaar, wanneer zij, niet alleen door de inboorling, (ik meen, onze verdorvenheid) maar ook door de bijstand en hulp van de verdorvenheid van anderen wordt tegengestaan.

4. De veiligheid van hun personen vereist, dat zij de wereld niet gelijkvormig worden; want zij, die de goddeloze wereld gelijkvormig worden, zijn in gevaar van met haar gestraft te worden. Hoewel allen, die in Christus zijn, vrijgemaakt zijn van de verdoemenis en de eeuwige toorn, nochtans zijn zij niet vrijgemaakt van verdrukking en tijdelijke oordelen, voornamelijk indien zij met de goddelozen meedoen. Indien Lot niet op Gods bevel uit Sodom was gegaan, zou hij in de vlammen zijn omgekomen: als Noach niet op Gods bevel de ark had gemaakt, zou hij met de wereld in de zondvloed zijn vergaan. Daarom is Gods bevel aan ons: "Gaat uit van haar, Mijn volk! Opdat gij aan haar zonden geen gemeenschap hebt, en opdat gij van haar plagen niet ontvangt" (Openb. 18:4). "Die der zotten metgezel is zal verbroken worden" (Spr. 13:20); Daarom gaat uit het midden van hen, en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en ik zal ulieden aannemen" (2 Kor. 6:17). "Zoudt gij de goddelozen helpen, en die de Heere haten liefhebben? Nu is daarom over u van het aangezicht des Heeren grote toornigheid" (2 Kron. 19:2).

Zo ziet u, dat er vele redenen zijn, waarom Gods volk deze wereld niet gelijkvormig moeten worden, en dat, met betrekking tot henzelf, hun omstandigheden en hun veiligheid het in elk opzicht vereisen.

V. Ons vijfde punt was, dat wij het onderwerp zullen toepassen, dat wij zullen trachten te doen in een gebruik van onderrichting, van bestraffing, van onderzoek, en van vermaning, met enkele beweegredenen krachtig aangedrongen: om dan het onderwerp met enige besturingen te sluiten.

Eerste gebruik.

Laat ons van de leer gebruik maken tot onderrichting. Indien dan de zaak zo staat, als u gehoord hebt, dat Gods volk de goddeloze wereld niet gelijkvormig moet zijn, dan kunnen wij daaruit leren:

1. Wat de regels zijn waarnaar ons verkeer in de wereld gericht moet zijn, en hoe omzichtig wij in onze wandel moeten wezen. Deze ongelijkvormigheid aan de wereld sluit niet alle verkeer met de wereld uit, want het is in verscheidene gevallen geoorloofd, dat wij met hen omgaan.

Vraagt u: *In welke gevallen mag iemand, die God vreest met de wereld omgaan?*

Dan is mijn antwoord:

- (1) In geval van noodzakelijkheid; wanneer wij genoodzaakt en verplicht zijn met hen te verkeren. Dat was het geval met David in Kedar: "O wee mij, dat ik een vreemdeling ben in Mesech: dat ik in de tenten Kedars woon" (Psalm 120:5). Zo was het met de gemeente van Pergamus: "Ik weet waar gij woont, namelijk daar de troon van de satan is" (Openb. 2:13). Waar God een kerk bouwt, bouwt de duivel een kapel.
- (2) In geval van staatszaken, op reis, in de handel en in ons werk; in dat opzicht kunnen wij ons niet geheel van de goddelozen van de wereld onttrekken. Het is geoorloofd zaken met hen te doen, mits wij ons niet met hun ondeugden vermengen.
- (3) In geval van hoffelijkheid en burgerlijke beleefdheid. Gelijk dit niet gelijkvormig zijn aan de wereld niet uitsluit, dat wij voor zaken op reis mogen gaan, zo sluit het ook niet uit en verhindert het niet, dat wij de burgerlijke beleefdheid moeten in acht nemen. Het is niet alleen geoorloofd, maar ook prijselijk, dat wij hen die buiten zijn diensten van beleefdheid bewijzen, waardoor wij hen kunnen inwinnen.
- (4) In geval van liefdadigheid. Onze roeping is aan allen wel te doen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs. Hoewel de huisgenoten van het geloof, in geval van armoede, voornamelijk de onderwerpen van onze liefdadigheid zijn, toch moeten wij de anderen niet uitsluiten: "Laat ons goed doen aan allen."
- (5) Inzake de godsdienst, dan is het geoorloofd met de goddelozen om te gaan, in zoverre wij, door genade nuttig kunnen zijn, hen door vriendelijke en redelijke bestraffingen te verbeteren. Wij moeten met wijsheid omgaan met degenen, die buiten zijn: hen bezoeken in hun ellende, wanneer zij in verdrukking zijn, en hun zielen zoveel goed doen als in ons vermogen is.
- (6) In geval van aanverwantschap. Deze ongelijkvormigheid aan de wereld neemt de natuurlijke liefde niet weg: ook zal het zich niet uitstrekken tot een scheiding tussen man en vrouw terwille van de godsdienst. Het is geoorloofd, dat een gelovige vrouw met een vleselijke man leeft, evenals Abigaïl met Nabal; ja, terwille van de godsdienst, zijn de zodanigen geroepen met elkaar om te gaan: "Want wat weet gij, vrouw! of gij de man zult zalig maken? Of wat weet gij, man, of gij de vrouw zult zalig maken?" (1 Kor. 7:16).

In al deze en dergelijke gevallen is omgang met de goddelozen van de wereld geoorloofd. Doch, dat wij hun niet gelijkvormig moeten zijn, wil zeggen, dat wij hen niet tot ons dagelijks

gezelschap moeten kiezen, ons in hun gesprekken niet moeten verlustigen, noch die plaatsen moeten bezoeken, daar zij verkeren: "Maar nu heb ik u geschreven, dat gij u niet zult vermengen, namelijk indien iemand, een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een rover; dat u met zodanig een ook niet zult eten" (1 Kor. 5:11). Wij moeten hun gezelschap niet zoeken, noch naar hun goddeloosheid ruiken, maar onszelf onbesmet bewaren van de wereld (Jak. 1:27).

Zo zien wij, wat de regel is, waarnaar wij onze wandel in de wereld behoren te richten. In dingen, die volstrekt zuiver zedelijk zijn, moeten alle regels van de kunst bevestigend zijn, maar in dit punt mag een mens een ontkenkende regel stellen, welke veilig en goed kan zijn. Doet niet, gelijk de wereld doet, handelt juist andersom als zij. Het is een goede regel om naar te leven, dat men de wegen van de wereldse mensen nagaat, en precies het tegenovergestelde doet. Wereldse mensen zullen zich aan gierigheid, werelds vermaak, wereldse begeerlijkheden, wereldse genegenheden overgeven: nu, dat is een goede regel voor de wandel, goed op te letten wat zij doen, en recht tegengesteld te doen.

2. Indien het de eigenschap van een ware Christen is, dat hij de wereld niet gelijkvormig is, dan kunnen wij hieruit zien, hoe weinig ware Christenen er in de wereld zijn. Wel zijn er vele belijders, maar weinigen die God vrezen: waarom? Omdat zij de wereld gelijk zijn; zij leven evenals anderen in de wereld; zij leven als godloochenaars en ongelovigen. Bezieet uzelf, man, vrouw, doet u niet dezelfde dingen die de overige van de onheilige wereld doen? Wandelt u niet naar de eeuw van deze wereld, en naar dezelfde eis? Zij nemen het gebed voor het aangezicht Gods weg, zowel in het verborgen als in hun huisgezinnen: zij veronachtzamen het woord; zij slaan er geen acht op, zij gehoorzamen het niet; zij verheffen er zich tegen, zij snauwen het af; zij schenden en ontheiligen de Sabbat; zij laten de plichten na die er toe behoren, en doen die dingen, die in zichzelf op die dag ongeoorloofd zijn; zij zijn boosaardig; zij zijn bedrieglijk in hun handelingen; zij leven gerust buiten Christus, hoewel zij arm zijn leven zij in tevredenheid zonder het beproefde goud van Zijn genade; hoewel zij blind zijn, zijn zij tevreden zonder de ogenzalf van Zijn Geest; hoewel zij naakt zijn, leven zij vredig zonder het witte kleed van Zijn gerechtigheid. Nu, wat is uw leven? Welke tegenstelling is er tussen u en de wereld? Leeft u niet op dezelfde wijze? O dan bent u met de overigen deze wereld gelijkvormig, en ingenomen met haar ijdelheden.

Ik heb vernomen, dat hier deze week een merkwaardige bijeenkomst zal zijn, een nutteloos, ijdel samenzijn. Ik weet niet onder welk voorwendsel, doch ik vrees, dat het motto zal zijn: *Ijdelheid en Dwaasheid*, indien niet in de afloop: Goddeloos en Losbandigheid; en in geval het zal blijken, dat het zo afloopt, moet ik mijzelf daartegenover vrijmaken. Ik weet wel, dat sommigen zullen denken, dat het beter was, dat de leraar zich daarbuiten hield; want, laat hem zeggen wat hij wil, het gezelschap zal er om lachen, wanneer zij bijeen zijn. Doch dat is niet mijn zaak: ik moet voor God verantwoorden, wat ik zeg, en u zult voor Zijn gericht rekenschap geven van hetgeen u hoort en doet: en ziet wie daar zal lachen.

Ik zal alleen een paar vragen stellen aan allen, die van plan zijn die bijeenkomst van ijdelheid en dwaasheid door hun tegenwoordigheid te steunen.

1. Zal het geen gelijkvormigheid aan de wereld zijn en een aanmoediging van haar ijdelheid en tijdverspilling, daar tegenwoordig te zijn?
2. Zal het met het oog op de verheerlijking van God, of de stichting van een arme onsterfelijke ziel zijn, dat men daar zal samenkomen?
3. Zal het van zodanige aard zijn, dat zij, die daar tegenwoordig zullen zijn, tot God durven gaan, om er een zegen over af te smeken?

4. Zal het van zo'n natuur zijn, dat het de roeping van de voorzienigheid, op deze dag, niet zal belemmeren en tegenstaan, welke ons eerder tot treuren en wenen, dan tot blijdschap en vrolijkheid roept?
5. Zal deze bijeenkomst Gods goedkeuring wegdragen, en zodanig zijn, dat zij zonder vrees of schaamte daarvan rekenschap zullen kunnen geven voor Zijn ontzaglijk gericht?
6. Zal het zo'n samenzijn wezen, dat uw tegenwoordigheid aldaar, u grond zal geven, er met blijdschap op te kunnen terugzien, wanneer uw ogen breken, en uw ziel uw lichaam zal ontvlieden, de eeuwigheid in?

Indien deze vragen bevestigend kunnen worden beantwoord, en het inderdaad een bijeenkomst van deze aard is, dan heb ik er niets op tegen; doch indien het anders is, en dat geen van deze dingen ervan kan worden gezegd, dan teken ik er in Gods naam protest tegen aan, en ik neem uw gewetens tot getuigen, dat ik dit doe. Laat mij u allen, die navolgers van Christus wensen te zijn, ernstig vermanen, dat zij er wegblijven, als zij niet tegen God willen zondigen, noch het geslacht van de rechtvaardigen bedroeven, en zich schuldig maken aan gelijkvormigheid met de wereld; want er gaat van tevoren geen reuk van de hemel van uit, en ik vrees, dat het belang van de hel er door bevorderd en de ijdelheid van het hart er door aangezet zal worden.

Wel, zegt u, het is maar voor wat afleiding en ontspanning. Ja, dat is gemakkelijk genoeg, een schone schijn te geven aan een slecht doel, doch ik vrees, dat het gemengd dansen en het pret maken, dat men, naar ik hoor, van plan is, alsmede het drinken en brassen, dat wel zal plaatsgrijpen, zal ontdekken, dat de god van deze eeuw de grote oproeper tot deze bijeenkomst is, en dat de begeerlijkheden van de wereld de voornaamste afleiding zullen zijn, namelijk: de begeerlijkheid des vleses, de begeerlijkheid der ogen, en de grootsheid des levens.

Een samenkomst tot gebed en verootmoediging zou gepaster zijn voor de droevige zielsstaat van velen van hen, die zulke plannen in het oog hebben. Het is toch te vrezen, dat sommigen bij die ijdelheid zullen tegenwoordig zijn, die in deze twaalf maanden de instellingen van Christus maar weinig hebben bezocht; en anderen, die meer genoegen zullen vinden in zulk luidruchtig kabaal maken, dan zij ooit in hun gehele leven in Gods heiligdom hebben gevonden; dat getuigt, dat zij meer nodig hebben, dat God hen op hun knieën brengt, om te trachten door smeken de wraak af te wenden, die boven hun schuldige hoofden hangt, dan dat de duivel hen op hun voeten brengt, om vrolijk naar de hel te dansen.

3. Ziet hieruit, dat godsdienstige mensen worden uitgemaakt voor over-zedigen en zonderlingen. Waarlijk, de godsdienst moet dwars tegenover de wereld staan en met haar in strijd zijn. Als dit zonderlingheid is, dat men niet wandelt als zij, die geen geweten maken van de plichten, maar die spotten en de gek steken met betere dingen dan die zij willen navolgen, dan moeten wij zonderling zijn; als dat gering is, zoals David in een ander geval zeide, dan zullen wij ons noch geringer houden. Wel, zegt u, zullen wij ons dan daaraan blootstellen, dat men ons smaadt als trotse, precieze en zonderlinge personen, die menen, dat niemand zo goed is, als wij zelf zijn? Wel, vrienden, het is beter, dat de wereld kwaad van ons spreekt zonder oorzaak, dan dat God op ons zou toornen, en ons om rechtvaardige redenen zou vervolgen.

4. Hieruit kunnen wij zien, wat een zwakke grond het is, die alleen genomen is uit veelheid en algemeenheid. De meeste mensen doen zo en zo: ja, alle mensen doen zo en zo, en waarom zullen wij hun voorbeeld niet volgen? De betooggrond van de apostel is van een geheel andere natuur: (Ef. 4:17 20) "Ik zeg dan dit, en betuig het in de Heere, dat gij niet meer wandelt, gelijk als de andere heidenen wandelen in de ijdelheid huns gemoeds, verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid, die in hen is, door de verharding huns harten. Welke, ongevoelig geworden zijnde, zichzelf hebben overgegeven tot

ontuchtigheid, om alle onreinigheid gieriglijk te bedrijven. Doch gij hebt Christus alzo niet geleerd." Paulus leert ons in 1 Thess. 4:5, dat het maar een arm, ijdel, zwak argument is, als men inbrengt: Anderen doen zo en zo, en waarom zou ik het niet doen, als hij zegt: "Niet in kwade beweging der begeerlijkheid, gelijk als de heidenen, die God niet kennen." Paulus' betooggrond is vlak het tegenovergestelde: "Zo laat ons dan niet slapen, gelijk als de anderen, maar laat ons waken en nuchteren zijn" (1 Thess. 5:6). Ongelijkvormigheid aan de wereld zegt, tegenover deze vleeselijk redenering: "Laat ons niet slapen gelijk anderen doen; laat ons niet zweren gelijk anderen doen; laat ons de Sabbat niet ontheiligen gelijk anderen doen; laat ons geen onreinheid bedrijven gelijk anderen doen; laat ons niet stelen en bedriegen gelijk anderen doen; laat ons niet leven in het nalaten van de plichten en de instellingen van de godsdienst gelijk anderen doen: laat ons niet leven zonder God en Christus, en in de veronachtzaming van de eeuwigheid gelijk anderen doen." Het is een zwak argument, dat men zegt: "Heere help ons, als alle anderen ongelijk hebben, behalve Gij; als allen, die gezag, aantal en menigte aan hun zijde hebben het mis hebben, en Gij alleen recht." Deze wijze van redeneren is in strijd met de inhoud en het doel van de tekst: "Wordt dezer wereld niet gelijkvormig." Dit veronderstelt toch, dat de wereld verkeerd is, en dat er maar weinig in haar zijn, die het recht hebben; namelijk die weinigen, die niet van de wereld zijn.

5. Ziet hieruit, dat de goddeloze wereld geen aanmerkingen behoeft te maken op de heiligen, dat zij zich aan hun gezelschap onttrekken; want God moedigt hen aan dat te doen; ja, Hij gebiedt het hun: (2 Thess. 3:6) "En wij bevelen u, broeders, in de naam van onze Heere Jezus Christus, dat gij u onttrekt van een iegelijken broeder, die ongeregeld wandelt, en niet naar de inzetting, die hij van ons ontvangen heeft." Wel, moeten wij hen dan als honden behandelen en hen vertrappen? Neen, wij moeten ons van hen onttrekken, in medelijden met hun zielen; wij moeten treuren over hun zonden, bidden om hun bekering, alle gepaste middelen gebruiken, om hen weer tot hun plicht te brengen, en hun alle gastvrijheid en beleefdheid bewijzen. Doch wij moeten ons tegelijkertijd van alle intieme conversatie en vertrouwelijke omgang met hen onthouden, zeggende, wat Jakob tot Simeon en Levi zeide: (Gen.49:6) "Mijn ziel kome niet in hun verborgen raad, mijn eer worde niet verenigd met hun vergadering." God heeft toch geboden, dat wij hun niet moeten gelijkvormig worden. Waar wij ondertussen zien hoe gering de Heere bij de goddeloze wereld geacht wordt; Hij wil dan ook niet toestaan, dat Zijn heiligen in kun gezelschap verkeren.

6. Hieruit zien wij de ijdelheid van al die uitvluchten en verontschuldigungen, waarmee de mensen hun gelijkvormigheid aan de wereld zoeken te bedekken. Doch die uitvluchten behoren meer bij het volgende gebruik, en zullen daar dan ook besproken worden. Ik zal hier alleen opmerken, dat velen zich toegeven in gemeenschap te houden met de onvruchtbare werken van de duisternis, en met de goddelozen omgaan, en die gelijkvormig zijn, die er nooit over denken, dat zij daarin verkeerd handelen. Zij gevoelen er nooit het minste verwijt of de minste beschuldiging over, zolang zij hun schuld niet zien, dat zij zich met de goddelozen verenigen, noch kunnen zij zichzelf beschuldigen over de schuld van hen met wie zij verbonden zijn. Velen vermaken zich gewillig in zulk gezelschap, waarvan zij weten, dat de godsdienst daar niet in trek is; van welken de woorden niet met zout besprengd zijn, en van welken de vuile adem ontdekt, dat hun longen besmet zijn. Zij zijn verdorven in hun zeden, gevaarlijk in de omgang met hen, schandelijk in hun leven, verkeerd in hun beginselen, en hun gebreken staan op hun voorhoofden geschreven, zodat men gemakkelijk kan zien, dat zij bekend staan als snood, en als verachters van God, Zijn Woord, Zijn volk en Zijn inzettingen.

Tweede gebruik.

Deze leer kan gebruikt worden tot bestraffing van allen, die de wereld gelijkvormig zijn, en in het bijzonder van allen, die een belijdenis van de godsdienst hebben en zich nochtans vergezelschappen met de loszinnige en goddeloze wereld, niettegenstaande God hen vermaant: (Ef. 5:11) "Hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer." In zulke gemeenschap schuilt veel gevaar: Het gevaar van besmetting; want gelijk hij, die met wijzen omgaat wijs zal worden, zo zal hij, die met dwazen omgaat dwaasheid van hen leren. Het gevaar van straf en lijden; want die der zotten metgezel is zal verbroken worden. Ook het gevaar van schande; zo werd de eer van Jósafat verduisterd, doordat hij zich met Achab verzwagerde, en werd hem dit tot schande: (2 Kron. 19:2) "Zoudt gij de goddelozen helpen, en die de Heere haten liefhebben? Nu is daarom over u van het aangezicht des Heeren grote toornigheid." Hoe veroordeelt deze leer allen, die de naam van God belijden, en nochtans, evenals de Israëlieten tot Samuël spreken: (1 Sam. 8:19) "Neen, maar daar zal een koning over ons zijn." Zegt tot menigeen: "u moet zo en zo niet handelen, want dat doen de Turken, en de Tartaren, en de wilde volkeren van de wereld ook; u moet u niet verzwageren met de volken van deze gruwelen; u moet niet in ijdelheid en ledigheid wandelen; u moet als in de dag eerlijk wandelen; niet in brasserijen en dronkschappen, niet in slaapkamers en ontuchtigheden, want dat doen de mensen in de wereld, die zo zeker zijn"; dringt dit argument op hen aan, en wet zullen zij zeggen? "Wel dat is mij al te nauwgezet en precies; dat zou tegen de hele wereld ingaan; dat is mij te zonderling; ja, dat is maar een trots, huichelachtig bijgeloof, alsof wij beter zijn dan alle andere mensen." Helaas! Wat een vleselijk redeneren is dit tegen het duidelijk bevel van God in: "Wordt dezer wereld niet gelijkvormig."

Vraagt u: *Wie zijn dat, die de wereld navolgen en haar gelijkvormig zijn?*

Dan antwoord ik:

1. Dat zijn zij, die het voorbeeld van mensen, en niet van Gods Woord, tot de regel van hun doen stellen. De voornaamsten en voortreffelijksten hebben hun zwakheden, en zijn aan menigvuldige gebreken onderworpen. Wij moeten niemand navolgen, dan zover zij navolgers van Christus zijn: (1 Kor. 11:1) "Weest mijn navolgers, gelijk ook ik van Christus."
2. Zij, die hun voorvaderen als voorbeeld nemen voor hun godsdienstige verrichtingen: "Onze vaderen rookten Melech van de hemel, en offerden haar brandoffer, zo zullen wij ook doen." Onze voorvaderen waren van zo'n godsdienst en gevoel, en zo zullen wij ook doen. Wij zien geen grond om van de godsdienst van onze voorgangers te verschillen.
3. Zij, die de menigte navolgen om kwaad te doen: die de brede weg van de zonde bewandelen, om hun gezelschap te genieten; doch wanneer de ondeugd algemeen wordt, wordt zonderlingheid een deugd. Wanneer de een of andere dwaling in het oordeel of de praktijk algemeen wordt, wordt hun zonderlingheid een noodzakelijke plicht.
4. Zij, die hun doen regelen naar de wil van hen, die over hen gesteld zijn; zo volgde Israël Jerobeam na: de grote zijn niet altijd de beste. Zij, die zich schuldig maken aan gelijkvormigheid aan de wereld, om mensen te behagen, zullen onbeschaamd optreden tegen hun licht en hun geweten in, die hun een andere weg wijzen.
5. Zij, die hun geloof doen steunen op de gordel van menselijke wijsheid en geleerdheid: die de zulken volgen, die zij als de wijste, scherpzinnigste en geleerdste mensen beschouwen. Het is de listigheid van de duivel de wereld met zulk schitterend licht te verleiden, evenals de slang Eva bedroog, en de Farizeeën het volk misleidden, zeggende: "Heeft iemand uit de oversten in hem geloofd, of uit de Farizeeën? Heeft iemand uit de Schriftgeleerden die Man gevolgd? Maar deze schare, die de wet niet weet, is vervloekt."
6. Allen, die verantwoordelijk zijn voor de zonden van andere mensen, door hen daarin te steunen, hetzij het, achteruit ziende, de zonden van voorouders zijn; of vooruit ziende, de zonden van het nageslacht; of rondom ons ziende, de zonden van het tegenwoordig

geslacht, daar wij onder leven. Men kan op velerlei wijzen schuldig staan aan de zonden van anderen.

Vraagt u: *Hoe is iemand verantwoordelijk voor de zonden van anderen?*

Dan antwoord ik:

Wij zijn meer algemeen op tweeërlei wijze schuldig aan de zonden van anderen; hetzij door navolging, of door uitlegging: wanneer wij anderen in hun zondige praktijken navolgen, of, wanneer wij hun boze wegen te gunstig beoordelen of uitleggen.

- Meer in het bijzonder zijn wij verantwoordelijk voor de zonden van anderen, wanneer wij anderen bevelen te zondigen; zoals Farao, die beval, dat men de kinderen van de Hebreëen zou doden, en Herodes, dat men de jonge kinderen in Bethlehem zou ombrengen, en Nebukadnézar, die bevel gaf, dat men het gouden beeld moest aanbidden; zij stonden schuldig aan die doodslag en die afgoderij.
- Wanneer wij anderen aanraden te zondigen; zoals Bileam de kinderen Israëls deed.
- Wanneer wij instemmen met de zonde van anderen: zoals Saulus, die een welbehagen had in de dood van Stéfanus.
- Wanneer wij de zonden van anderen verbergen en die niet openbaren, en hen, die ze bedrijven, niet bestraffen, en niet alles aanwenden, dat zij hun verdiende straf ontvangen.
- Wanneer wij anderen dwingen om te zondigen, hetzij door dwang, door prikkeling, of door hen te verleiden.
- Wanneer wij anderen tot de zonde verlokken door sluwe listen, verstrikkende aanporring en aantrekkelijke beweegredenen, en zo hun toestemming inwinnen aan onze boze wegen.
- Wanneer wij anderen prijzen wegens hun zondige wegen, en hen in hun zonden toejuichen.
- Wanneer wij hun voorspoed toewensen in hun boze wegen; "want die tot hem zegt: Wees gegroet; die heeft gemeenschap aan zijn boze werken."
- Wanneer wij de mensen, wanneer wij daartoe bevoegd zijn, niet wegens hun zonden tuchtigen en straffen; hetzij als overheid, ouders, meester, of in enige andere betrekking.
- Wanneer wij de zonde verdedigen en rechtvaardigen, en het kwade goed en het goede kwaad heten; de zonde niet veroordelen, noch het bedrijven daarvan verhinderen, wanneer het in ons vermogen is dat te doen.
- In één woord, wanneer wij een slecht voorbeeld in de zonde geven of volgen; of wanneer wij anderen, en anderen ons in de wegen van de zonde onderwijzen. En eindelijk, wanneer wij ons verblijden over de zonden van anderen, en welgevallen hebben in degenen, die ze doen.

In al deze gevallen staan wij schuldig aan de zonden van anderen, en daarin aan gelijkvormigheid aan een zondige wereld. En hieraan kunnen wij duidelijk zien, wat ik onlangs, over een ander onderwerp sprekende, aanmerkte, dat velen rekenschap zullen moeten geven van zonden, daar zij nooit over gedroomd hebben; niet alleen van hun eigen zonden, maar van al de zonden van andere mensen, die zij op deze wijze begunstigd, en nooit ernstig bestraft en betreurd hebben.

Misschien zal iemand tegen hem, die hem over zijn zonden bestraft, zeggen: *"Wat hebt u met mij te maken? U zult voor mijn zonden geen rekenschap geven. Wat heeft de leraar zich met mijn zonden, met mijn persoonlijke gebreken te bemoeien? Wat behoeft hij mijn wonden open te rijten?"*

Antwoord. O mens! Overweegt u niet, dat wij niet alleen van onze eigen zonden, maar van al de zonden rekenschap zullen geven, die wij begunstigen en aanmoedigen, alsmede van al de zonden, die wij niet bestraffen en betreuren en die ons niet met leedwezen vervullen? Helaas! Hoe weinig bedenkt de wereld, welke behoefte zij aan Christus, als een Zaligmaker en Verlosser heeft, om hen te verlossen, niet alleen van de schuld van hun eigen zonden, maar ook van hun

schuld aan de zonde van anderen. Weinig bedenken de metgezellen van dronkaards, vloekers, hoereerders, sabbatschenders, en dergelijke, hoe zij ingewikkeld zijn in de schuld van al de zonden van hen, met wie zij zich vergezelschappen, en de goddeloosheid van welken zij opzettelijk door de vingers zien, en toestemmen, en waarmee zij schertsen. Toch maken deze allen zich schuldig aan gelijkvormigheid aan de wereld.

Maar de vleselijke reden zal vele pleitgronden aanvoeren, waarom de mensen hun naasten gelijk moeten zijn. Indien iemand vraagt, welke deze pleitgronden en uitvluchten zijn, dan kunnen wij antwoorden met, onder vele andere, de vier volgende onder de ogen te zien.

Uitvlucht 1. *"Ik moet, zo zegt iemand, mijzelf aanpassen bij het gezelschap, daar ik met omga, om niet als gemelijk, korzellig en ongezellig te worden aangemerkt; doch ik word alles aan allen."*

Antwoord. U moet weten, dat u, als u nog godsdienstig bent, inzake de godsdienst niet onzijdig moet zijn; u moet, of heet, of koud zijn; of geheel voor God, of geheel voor Baäl. Waar hoffelijkheid van de godsdienst doet afwijken, en er zich niet aan onderwerpt, wordt zij wreedheid voor de ziel. Toe te geven aan een koers van ledigheid en ijdelheid, onder voorwendsel van goed van nature en gezellig te zijn, verraadt het gemis van een nieuwe natuur, en van lieflijke gemeenschap met Christus. Wel is waar, wordt de burgerlijke omgang met anderen nergens verboden, wanneer die niet ontaardt in lichtzinnigheid, ijdelheid, hoererij en ontuchtigheid; doch vertrouwelijke omgang met zulken, die God niet vrezen, die geen geur van de godsdienst, of van Christus openbaren. in hun woorden en daden, is nooit te rechtvaardigen, welke uitvlucht, of welke pleitgrond daartoe ook wordt aangevoerd.

Uitvlucht 2. *Wel, zegt een ander, ik moet soms meedoen met, en mij voegen bij zo'n dronken gezelschap; want het zijn mijn klanten, met wie ik koop en verkoop, van wie mijn bestaan afhangt, en het is, naar ik hoop, niet ongeoorloofd, dat ik met hen ga, en een glaasje met hen gebruik.*

Antwoord. Hoewel ik hiervoor heb gezegd, dat handelen en zaken doen, niet noodzakelijk insluit, dat men de wereld gelijkvormig is, nochtans zal ik er hier aan toevoegen, dat, hoewel het om vele redenen niet ongeoorloofd, maar noodzakelijk kan zijn, met matigheid te eten en te drinken, en in eerlijkheid te handelen en zaken te doen, nochtans niemand, naar ik hoop, daaruit zal afleiden, dat het geoorloofd is zonder noodzaak met de goddelozen om te gaan, of zich dronken te drinken aan het zaken doen met hen te verbinden. Het verdienen van uw brood hangt daar niet van af, meer van Gods voorzienigheid: het is Zijn zegen, die rijk maakt, en de Heere heeft onze zondige uitvluchten niet nodig, om door Zijn voorzienigheid in onze behoeften te voorzien. Evenals Christus zegt: "Wie toch van u kan, met bezorgd te zijn, een el tot zijn lengte toedoen?" (Matth.6: 27); zo ook: wie kan een penning aan zijn inkomen toevoegen, door dronkenschap, of door gelijkvormigheid aan dronkaards? Ja, al zoudt u de gehele wereld gewinnen, u zult door elke zondige meegaandheid meer verliezen dan winnen, want: "Wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld gewint, en lijdt schade zijner ziel?" (Matth. 16:27). Het is een gevaarlijk waagstuk, zijn ziel te wagen, om de kleinigheden van een voorbijgaande wereld te gewinnen.

Uitvlucht 3. *"Wel, zegt een derde, mag ik mij niet bij de goddelozen voegen, om hen op het rechte pad te brengen; dat deed Christus toch ook?"*

Antwoord. Christus was krachtens ambt een heelmester, om kranke zondaren zalig te maken en te genezen. Past op, dat het niet misschien vermetelheid in u is, in plaats van ijver; denkt er om, dat u daartoe geroepen moet worden. Christus kon niet door de zonden van de mensen besmet worden; als u zo'n bewaarmiddel had, dan kon u zich gerust midden onder hen wagen. Wel is de natuur van de genade zichzelf uit te spreiden, en het goede aan anderen mee te delen, nochtans overwegen velen niet, die voorgeven anderen te overtuigen en te bekeren, dat hun harten bedrieglijk zijn, en door welke zondige bijoogmerken zij, onder deze schijn, worden

gedreven. Doch al had iemand waarlijk een duidelijke roeping, om zich voor een tijd, bij een gezelschap van ijdele mensen te voegen, en bij hen te zitten; waarvan de Psalmist erkent, dat hij dit vermeed, als hij zegt: "Ik zit niet bij ijdele lieden;" ik zeg, al had iemand de duidelijkste roeping, om in hun gezelschap te zijn, dan had hij nog nodig te doen, wat de dokters doen, als zij op een besmette plaats moeten zijn, zich met tegengif daartegen te wapenen. Zo moeten wij ook handelen, als wij in zulk gezelschap moeten zijn; dan moeten wij ons daartegen wapenen met geloof, en gebed, en heilige vastberadenheid, en hemelse wijsheid, die krachtiger kunnen werken, dan de pest van de zonde en de listigheid van de duivel, die wij daar zullen ontmoeten.

Uitvlucht 4. Sommigen zullen zich er op beroepen, *dat men zo heftig bij hen aandringt: men verzoekt het mij zo ernstig, ik word er toe geperst; en als ik weiger mij bij hen te voegen, dan bespotten en beschimpen zij mij.*

Antwoord. Als u nooit een verzoeking tot de zonde kunt weerstaan, dan hebt u geen bewijs, dat u een kind van God bent, doch door zulke aanvallen als deze af te slaan, geeft de voorzienigheid u gelegenheid, de zonde, door uw afwijzing, in uzelf tegen te staan en, door uw voorbeeld, in anderen neer te werpen. Hebt medelijden met hen, als zij u bespotten en beschimpen, en roof de Heere, Die u betere raad heeft gegeven, dan met hen mee te lopen tot dezelfde uitgieting van de overdadigheid. Hoe meer zij tonen, bespotters en smaders van de godsdienst en van genade te zijn, hoe meer zij moeten worden tegengestaan met deze overdenking: "Welgelukzalig is de man, die niet wandelt in de raad der goddelozen, noch staat op de weg der zondaren, noch zit in het gestoelte der spotters" (Psalm 1:1.) Verontschuldigt u niet daarmee, dat zij zo krachtig bij u aandringen; want wanneer zij u de ene weg uit willen hebben, en Christus u roept de anderen weg te gaan, dan behoeft u niet lang te bedenken, om te weten, welke weg u moet inslaan. Zij zeggen: "Gaat met ons" (Spr. 1:11); Christus zegt: Komt bij Mij" (Hoogl. 4:8). En oordeelt u, wat beter is, "Gode te gehoorzamen of de mens" (Hand. 4:19). Wanneer zij zeggen: "Volgt ons;" gedenkt dan, dat Christus zegt: "Volgt Mij." "Want de zaligmakende genade van God is verschenen aan alle mensen, en onderwijst ons, dat wij, de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig, en rechtvaardig, en Godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld" (Tit. 2:11, 12).

Maar ik zal tot een volgend gebruik overgaan.

Derde gebruik.

Deze leer kan worden toegepast tot beproeving en onderzoek. U kunt aan deze leer uw staat onderzoeken, of u aan de wereld gelijkvormig bent of niet.

Vraagt u: *Hoe zal ik weten, of ik van de wereld gelijkvormig ben of niet?*

Dan is mijn antwoord: U kunt dat op drie wijzen weten.

1. Aan uw staat en toestand.
2. Aan uw gestalte en gesteldheid.
3. Aan uw leven en uw wandel

[1] U kunt aan uw staat en toestand weten, of u aan de wereld gelijkvormig bent, of niet. Indien u de wereld niet gelijkvormig bent, dan is uw staat zodanig als dat woord beschrijft: (Joh. 17:16) "Zij zijn niet van de wereld, gelijkerwijs Ik van de wereld niet ben". Vraagt u dan nog verder: Hoe zal ik weten, of mijn staat zodanig veranderd is, dat ik niet van deze wereld ben? Dan kan ik hierop, als volgt, antwoorden: Indien u niet van deze wereld bent, laat mij u dan vragen. hoe u er uitgegaan bent? Er zij drie dingen, die medewerken om iemand uit de wereld te doen uitgaan; ziet of u daar kennis aan hebt. Bent u ooit uit deze wereld uitgebracht:

- (1) Door wedergeboorte.
- (2) Met instemming.

(3) Door dwang en door geweld.

(1) Bent u ooit door wedergeboorte, of door een nieuwe geboorte, uit deze wereld getrokken. Als u niet van deze wereld bent, dan bent u wedergeboren. Vandaar die uitdrukking: "Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees; en hetgeen uit de geest geboren is, dat is geest." Indien u uit God geboren bent, dan bent u niet van deze wereld; indien u nooit uit God geboren bent, dan bent u van de wereld, en haar gelijkvormig. Indien u nooit een andere geboorte hebt gekend, dan de natuurlijke geboorte, de zondige geboorte; dan bent u nog van deze wereld. Door geboorte zijn wij van deze wereld; doch door wedergeboorte worden wij niet van deze wereld. (Joh. 1:13) "Welke niet uit den bloede, noch uit de wil des vleses, noch uit de wil des mans, maar uit God geboren zijn." (Jak. 1:18) "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid." Indien u wedergeboren bent, dan was God zelf daarvan de uitwerkende Oorzaak; u kon dat nooit uitwerken door de kracht van de natuur. De wil van God is de aandrijvende oorzaak geweest: "Want het is niet desgenen die wil, noch desgenen, die loopt, maar des ontfermenden Gods." Het Woord der waarheid is de middellijke oorzaak geweest. Onderzoekt dan of ooit, door middel van het Woord, de kracht van God is geopenbaard, om een nieuw schepsel van u te maken, en u in een nieuwe wereld te brengen.

(2) Een mens wordt ook met instemming uit deze wereld gebracht. De mens toch wordt, in een dag van Gods heirkraft, gewillig gemaakt de wereld en al haar ijdelheden te verlaten; zijn volk en zijns vaders huis te vergeten; de wereld te beschouwen als niet zijn thuis zijnde, en zichzelf als een vreemdeling en bijwoner daarin; en begerig te zijn naar een beter vaderland, dat is, naar het hemelse, verwachtende de stad, die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Hij is aan de wereld gestorven, en de wereld is aan hem gestorven. Gelijk wij wat gestorven is buiten ons gezicht begraven, zo ziet hij met genoeg van de wereld af, en de wereld is blij, dat zij van hem af is; hij bekommert zich niet om de wereld, en de wereld bekommert zich niet om hem.

(3) Door geweld. (1 Joh. 6:4) "Kinderkens, gij zijt uit God, en hebt hen overwonnen: want Hij is meerder, Die in u is, dan die in de wereld is." Vraagt u dan, hoe het komt, dat zij niet van de wereld zijn; dan is het antwoord: Zij overwinnen deze wereld door geweld, en dat, deels door de prijs van het bloed van Hem, Die Zichzelf voor onze zonden heeft gegeven, opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld, en zo overwinnen zij door het bloed des Lams: deels door de kracht van Zijn Geest: zij hebben niet ontvangen de geest der wereld, maar de Geest, Die uit God is. Die zowel een Geest der kracht, als der liefde en der gematigdheid is: en de Geest Die in hen is, is sterker dan de geest, die in de wereld is. Zij overwinnen, niet door eigen kracht of geweld, maar door Zijn Geest, Die de kracht van de zonde in hen verbreekt, en de liefde van de wereld in hen doodt, en hen alle dingen schade en drek doet achten om de uitnemendheid van de kennis van Christus Jezus onze Heere. Zo wordt een mens zodanig, dat hij niet van deze wereld is: en zo kunt u uw ongelijkvormigheid aan de wereld aan uw staat beproeven, namelijk, of u niet van deze wereld bent. Want indien u niet van deze wereld bent, dan bent u haar niet gelijkvormig.

Maar anderzijds, indien u van deze wereld bent, dan bent u haar gelijkvormig. Ook zijn er drie wegen, die ontdekken, dat men van deze wereld is.

(1) Zij, die van deze wereld zijn, zouden er niets op tegen hebben, als zij eeuwig in deze wereld moesten blijven; zij bekommeren zich om geen andere hemel, om geen ander Paradijs, dan de genoegens, voordelen en eerbewijzen van deze wereld. Let op uw hart en gedachten, mens, of u tevreden bent met deze wereld tot uw deel te hebben; of u, als het mogelijk was,

altijd in de wereld zoudt willen leven, om die te genieten: of u genoeg aan haar zoudt hebben, en geen andere hemel, zoudt begeren; dan is dat een bewijs, dat u van deze wereld bent.

- (2) Zij, die van deze wereld zijn, beschouwen de genietingen van deze wereld als wezenlijkheden, doch de beloften van Gods verbond beschouwen zij als inbeeldingen. Daarom hebben zij vermaak in de dingen van de wereld, waarop zij verzot zijn, maar zij durven God met Zijn belofte niet vertrouwen, noch vinden zij daarin hun genot.
- (3) Zij die van deze wereld zijn achten de mensen gelukkig of ellendig, naargelang van hetgeen zij van deze wereld genieten. Ja, al zien zij, dat zij goddeloos zijn, zij achten hen toch gelukzalig, als zij de uiterlijke dingen van deze wereld genieten. Oordeelt u dat ook? Dan is het een bewijs, dat u van deze wereld bent, en dus de wereld gelijkvormig bent.

[2] Beproeft aan uw gestalte en gesteldheid, of u de wereld gelijkvormig bent, of niet. Als u haar niet gelijkvormig bent, dan zullen uw genegenheden gewoonlijk gezet zijn op de dingen, die boven zijn; doch indien u de wereld gelijkvormig bent, dan zullen uw genegenheden zich uitstrekken tot de dingen, die beneden zijn; en zult u dus de aardse dingen bedenken. Ik zal u hier enkele merktekenen opnoemen van iemand, die de aardse dingen bedenkt, en bijgevolg de wereld gelijkvormig is.

1. Wanneer een mens de aardse dingen als de schoonste en uitstekendste dingen beschouwt, is dit een bewijs, dat hij aardse dingen bedenkt, en dus de wereld gelijkvormig is. Een hemelsgezind mens beschouwt de hemelse dingen als de schoonste en voortreffelijkste.
2. Wanneer de dingen van de wereld de voornaamste plaats in iemands gedachten innemen, is dit een bewijs, dat hij een werelds mens is. Men kan zichzelf beter kennen aan zijn gedachten, dan aan zijn woorden en daden, want de gedachten ontstaan onmiddellijk uit het hart, evenals wij een bron beter kunnen onderkennen aan hetgeen dicht bij de oorsprong opborrelt dan aan de beken, die daarvan veraf zijn: "Want gelijk hij denkt in zijn ziel, zo is hij (Engelse overzetting Spr. 23:7). Iemand is, zoals hij in zijn hart denkt, wanneer de aardse gedachten het zoetst zijn. Ik spreek niet van die gedachten, die iemand door zwakheid of verzoeking kan onderworpen zijn, maar over die, welke zijn ziel het zoetst zijn, die, welke vanzelf de verlustiging van zijn ziel zijn.
3. Hij bedenkt aardse dingen, wiens hart aan de aarde kleeft. Al praat u met zo iemand nog zoveel over de ijdelheid van deze aarde, hij mag naar u luisteren, maar zijn hart blijft haar aankleven; spreekt hem nog zoveel over de heerlijkheid van de hemel en de welgelukzaligheid van de heiligen, nog zal zijn hart de aarde blijven aankleven: ja, al spreekt hij zelf, en dat met gloed, over de ijdelheid van alle dingen in de wereld, nog steeds zal zijn hart aan de aarde kleven.
4. Een aardsgezind mens is vervuld met afleidende bekommelingen omtrent de dingen van de aarde. Als hij in die dingen wordt teleurgesteld, dan beschouwt hij zich als een mens, die alles kwijt is. God, en Christus, en de beloften, zij kunnen hem geen vergenoegdheid of troost geven, als zijn afgoden op aarde hem worden ontnomen; als die hem ontvallen, gevoelt hij zich diep ongelukkig: Zij hebben mijn goden weggenomen, wat heb ik nu meer? Het is hem voornamelijk te doen om, en hij jaagt het krachtigst na, datgene, dat het gepaste voorwerp voor zijn aards gemoed is: die dingen nemen zijn gehele ziel in beslag.
5. In één woord, een aards mens doorstaat vele moeilijkheden omtrent aardse dingen. en is die nooit moe, omdat hij in zijn element is; hij is als een vis in de zee. Een mens wordt spoedig het zwemmen moe, omdat het zijn element niet is: maar de vis wordt het nooit moe, omdat het water zijn element is. Een aards mens is de geestelijke plichten spoedig moe; terwijl een geestelijk mens de Sabbat zijn verlustiging noemt. Een aards mens zal zijn werk niet ten einde brengen, omdat zijn hart en zijn geest elders zijn. Indien u op deze manier, als ik u getoond heb, aardse dingen bedenkt, is het een ontegenzeggelijk bewijs van

een wereldse gestalte, en deze wereldse gestalte en gesteldheid is een blijk van gelijkvormigheid aan de wereld.

[3] U kunt weten, of u de wereld gelijkvormig bent of niet, aan uw leven en uw wandel, aan uw woorden en daden. Zij, die van de wereld zijn, spreken van de wereld, leven met de wereld, hun gehele wandel ruikt naar de wereld: "Zij verzinnen niet de dingen, die Gods zijn, maar die der mensen zijn." Een werelds gesprek vlot met hen het beste; wereldse praat is hun vermaak; wereldse wijsheid is naar hun aard; werelds gezelschap is hun lust, maar hun lust is niet in de heiligen, in de heerlijke, die op de aarde zijn. En waarlijk, zij, die zich kunnen vermaken in ijdel, goddeloos, lichtzinnig en wulps gezelschap, doch nooit in zielszaken met de Godzaligen omgang hadden, of lust hadden in gemeenschap met de heiligen, ontdekken hun grote gelijkvormigheid aan de wereld, en hun gemis van gelijkvormigheid aan God en Christus.

Vierde gebruik.

Deze leer kan, in de woorden van deze tekst, gebruikt worden tot vermaning, of tot afmaning: O vrienden! Wordt dezer wereld niet gelijkvormig. Sommige ernstige heidenen hebben soms hun grote afkeer van de ijdelheid van de wereld te kennen gegeven. Socrates hield het voor een van de grootste pijnigingen, in een volgend leven verplicht te zijn die zonden te doen, waarin men zich in dit leven het meest had verlustigd. Senéca zei van zichzelf: Ik ben te groot, en tot grotere dingen geboren, dan dat ik een slaaf van mijn lichaam zou zijn. En Tully achtte zich de naam van een mens niet waardig, die een gehele dag in vleselijk genot kon doorbrengen. Zij verdienen dan ook zeker de naam van Christenen niet, die een gehele dag aan vleselijk vermaak en ontspanning kunnen besteden. Hoe zullen die heidenen in het oordeel tegen ons opstaan, indien wij in gelijkvormigheid aan de wereld leven!

Om de vermaning aan te dringen voegen wij er de volgende beweegredenen aan toe. Overweegt, dat gelijkvormigheid aan de wereld overspel, afgoderij, vijandschap en tegenstrijdigheid met de kracht van de godsdienst is.

1. Het is overspel, geestelijk overspel. indien het hart van een man naar een andere vrouw uitgaat, meer dan naar zijn eigen vrouw; of het hart van een vrouw meer naar een andere man uitgaat, dan naar haar echtgenoot, dat is overspel; zo ook, indien ons hart naar iets in de wereld uitgaat, meer dan naar onze Maker, die onze Man is, dat is geestelijk overspel.
2. Het is afgoderij. Evenals gierigheid afgodendienst wordt genaamd, zo ook is gelijkvormigheid aan de wereld een aanbidden van afgoden. Indien iemand vleselijke genegenheid zou opvatten voor een koningin, of een keizerin, al was het de schoonste vrouw ter wereld, in plaats van zijn eigen vrouw, dat is een grote zonde: doch indien hij een koningin, een zeer schone vrouw, zou verlaten voor een voddenaarster, een vieze straatmeid, dat zou groter kwaad zijn. Zo is het hier ook, wanneer men hem, die geheel schoon en begeerlijk is, verlaat voor de ijdele dingen van de wereld. O, wat een kwaad is dat! Het is een verlaten van de Springader van levende wateren, om zich bakken uit te houwen, gebroken bakken, die geen water houden.
3. Het is vijandschap, want het bedenken van het vlees is vijandschap tegen God. Een vleselijk mens is Gode vijandig, en vleselijk gezelschap aan te kleven is een omhelzen van Gods vijanden, van hen, die vijanden zijn van alle geestelijk goed.
4. Het is een tegenstrijdigheid met de kracht van de Godzaligheid. Genade en Godzaligheid strekken om het hart van de wereld, en van alle dingen onder God, te vervreemden en los te maken; doch deze gelijkvormigheid aan de wereld is met dit doeleinde rechtstreeks in strijd. En waarlijk, al is een mens door middel van het woord onder de liefelijkste en ontzaglijkste indrukken, laat hem rechtstreeks naar een vleselijk gezelschap gaan: Ziet, hoe schielijk daardoor zijn indrukken zullen verdwijnen en zijn overtuiging gesmoord zal worden!

Wij zullen nu ons onderwerp besluiten met een paar besturingen, die wij slechts met een paar woorden zullen noemen.

1. Bidt om wedergeboren, uit God geboren, van boven geboren, te worden, want hij, die uit God geboren is, wordt de wereld niet gelijkvormig, doch wordt veranderd door de vernieuwing zijns gemoeds.
2. Bidt, dat de Geest u met kracht uit deze wereld trekke en de wereld voor u overwinne. Wij hebben over beide deze zaken enigszins breedvoerig gesproken in het gebruik van beproeving, en zullen die daarom nu voorbijgaan.
3. Wacht u voor goddeloos gezelschap, en laat uw lust zijn in de heiligen, de heerlijke van de aarde. Dit zal, met Gods zegen, een krachtig bewaarmiddel zijn, om de zondige wegen en praktijken van de goddeloze wereld niet gelijkvormig te zijn.
4. Rust niet, voordat u de Heere Jezus Christus gelijkvormig bent, en begeert daartoe ontdekkingen van Zijn heerlijkheid, opdat u, die aanschouwende, naar hetzelfde beeld veranderd mag worden, van heerlijkheid tot heerlijkheid. Er is een overstelpende goedgunstigheid in het aangezicht van Christus; die Hem zien moeten Hem gelijk worden en begeren Hem gelijk te worden. Zo is het met hen, die voor de troon zijn: "Zij zullen Hem gelijk wezen, want zij zullen Hem zien gelijk Hij is." Gelijkvormigheid aan Christus is het beste geneesmiddel tegen gelijkvormigheid aan de wereld. want het doet een mens alle dingen schade en drek rekenen, om de uitnemendheid van de kennis van Christus.